

Lecția 8. Dacia romană. Romanizare. Creștinism

Rezolvă și REȚINE!

I. Completează termenii din chenar cu literele potrivite astfel încât să obții cuvinte corecte ce completează afirmațiile următoare:

1. Provincia

O	A	A			
14	9	18	8	3	8

 Dacia cuprindea doar o parte a fostului regat dac.

2. Provincia Dacia era condusă de un guvernator numit de împărat cu titlul

E							A							U							A							U							I							O							A							E							O							E						
25	6	12	8	4	16	11	8	16	12	16	11	4	24	7	14	9	7	14	8	6	4	9	14	6																																																				

3. Provincia a fost organizată de împăratul

A	I	A			
4	14	8	24	8	3

 și reorganizată de Hadrian și Marcus Aurelius.

4. Capitala provinciei Dacia a fost

																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					</
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	----

5. Geto dacia s-au

O	A	I	A					
14	9	18	8	3	24	10	8	4

, adică au preluat limba latină și obiceiurile romane,

transformându-se în

A	O	-	O	A	I				
22	8	26	9	14	9	18	8	3	24

.

6. Cei mai importanți factori ai romanizării au fost:

A	I	I	A	I	A																			
8	22	18	24	3	24	11	4	14	8	4	24	8												
O	O	I	I	I	A	A	A	E	E	A	I	I												
26	9	25	9	3	24	11	4	24	24	8	14	18	8	4	8	5	6	4	6	14	8	3	24	24
U	A	I	A	E	A																			
16	14	2	8	3	24	10	8	14	6	8														

, etc.

7. Romanii au stăpânit provincia Dacia până la retragerea

A	U	E	I	A	A			
8	16	14	6	25	24	8	3	8

 din 271-275.

8. Până în 313, răspândirea

			E			I		I			U		U	I
26	14	6	11	4	24	3	24	11	18	16	25	16	24	

 în nordul Dunării s-a datorat

O		A		I		O			
11	9	25	22	8	4	24	25	9	14

	O		O		I			I		O	
26	9	25	9	3	24	11	4	24	25	9	14

și

E		U		O		I		O			
3	6	12	16	11	4	9	14	24	25	9	14

9. Creștinarea masivă a daco-romanilor s-a făcut în secolele IV–V prin activitatea unor

	I		I	O		A		I
18	24	11	24	9	3	8	14	24

și

	A			I		I
18	8	14	4	24	14	24

II. Completează tabelul de mai jos cu literele corespunzătoare fiecărui număr, folosind informațiile din exercițiul anterior:

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
8				6				24						9						16					

III. Cu ajutorul exercițiului II, identifică obiectul paleocreștin de mai jos precum și semnificația lui.

22	9	3	8	14	24	16	25		22	6		25	8		2	24	6	14	4	8	3
6	11	4	6		16	3		26	8	3	22	6	25	8	2	14	16		22	6	
2	14	9	3	10		22	24	3		11	6	26	9	25	16	25		24	5		
26	6		26	9	3	4	24	3	6		24	3	11	26	14	24	7	4	24	8	
	6	12	9		10	6	3	9	5	24	5	16	11		5	9	4	16	18		
7	9	11	16	24			11	24		18	9	3	9	12	14	8	18	8			
25	16	24		24	24	11	16	11		26	14	24	11	4	9	11					

Lecția 9. Așezarea slavilor la sudul Dunării. Romanitatea orientală

Rezolvă și REȚINE!

I. Citește cu atenție textele de mai jos.

A. „Retragerea administrației și armatei romane în sudul Dunării de către împăratul Aurelian, în anul 271, nu a însemnat o părăsire totală a provinciei Dacia. Marea majoritate a populației daco-romane și-a continuat viața în spațiul carpato-dunărean, fapt dovedit de numeroasele descoperiri arheologice, care atestă o locuire neîntreruptă a teritoriului de la nord de Dunăre. S-au descoperit așezări daco-romane, morminte, tezaure monetare, obiecte ce datează din perioada secolelor III-VII, ce constituie dovezi de necontestat ale continuității daco-romanilor.

Romanizarea a continuat și după 271, ba chiar s-a întărit, cuprinzându-i acum tot mai mult și pe dacii liberi, ale căror contacte cu populația din fosta provincie romană s-au înmulțit. S-a ajuns astfel treptat la o uniformizare între dacii liberi și populația daco-romană, în ceea ce privește romanizarea.

La succesul romanizării a contribuit și faptul că, după 271, Imperiul roman n-a renunțat definitiv la controlul regiunilor din nordul Dunării. În timpul împăratului Constantin cel Mare (306-337), s-a restaurat stăpânirea romană în nordul Dunării. Imperiul a reintegrat între granițele sale un teritoriu ce se întindea de la Dunăre și până la un val de pământ întărit numit, „brazda lui Novac”. S-a construit un nou pod de piatră peste Dunăre între Oescus și Sucidava, numărul așezărilor fortificate din teritoriul reintegrat a crescut, iar viața multor orașe de aici a redevenit înfloritoare. După moartea împăratului Constantin cel Mare, imperiul a părăsit din nou teritoriul din nordul Dunării, dar a revenit în secolul VI în timpul împăratului Iustinian (527-565).

Contactele între populația din nordul Dunării și romanitatea sud-dunăreană au fost continue și neîntrerupte. Influența politică, militară, economică și culturală a Imperiului roman în nordul Dunării s-a perpetuat și după 271, până în anul 602 când romanii au abandonat frontiera Dunării, sub presiunea triburilor slave, care s-au așezat între Dunăre și Munții Balcani.”

(Despre continuitatea daco-romană după retragerea aureliană (271- 602))

B. „Slavii au început să vină în spațiul fostei Dacii începând cu secolul VI și s-au așezat treptat pe întreg teritoriul locuit de daco-romani. Spre deosebire de ceilalți migratori, slavii au fost pașnici și au conviețuit alături de daco-romani, cu care s-au influențat reciproc. În anul 602, majoritatea slavilor din nordul Dunării au trecut în Balcani, asimilând populația romanică de la sud de Dunăre și izolând romanitatea orientală din nordul Dunării de cea sudică. Slavii rămași în nordul Dunării au fost treptat asimilați de daco-romani.

Migrațiile barbare dintre secolele III – VIII au însemnat o perioadă de jafuri, distrugeri, deplasări de populație, nesiguranță. Cu excepția slavilor, celelalte populații migratoare nu au interacționat cu populația autohtonă, raporturile dintre ele rezumându-se doar la plata unui tribut, de aceea, aceste populații migratoare n-au influențat formarea poporului român și a limbii române, decât într-o măsură neglijabilă, în schimb slavii, care au întreținut relații mai strânse cu daco-romanii, au avut un rol important în formarea poporului și limbii române.”

(Despre autohtoni și migratori)

C. „Popor de origine romanică, poporul român s-a format în același timp cu celelalte popoare romanice din Europa (francezi, italieni, spanioli, portughezi). De aceea, se pot stabili asemănări evidente între formarea românilor și a celorlalte popoare romanice. Poporul român, ca popor romanic, s-a format din două elemente esențiale: elementul pre-roman sau autohton (în cazul românilor - geto-dacii; la francezi – galii; la spanioli – celtiberii; la portughezi – lusitanii; la italieni - italicii) și elementul roman, comun tuturor popoarelor neolatine, de fapt factorul de bază. Spre finalul etnogenezelor, când aceste noi popoare erau aproape formate (daco-romani, galo-romani, ibero-romani, lusitano-romani, italo-romani), s-a mai adăugat un al treilea element, secundar, și anume elementul post-roman sau migrator (la români – slavii, la francezi – francii, la spanioli – vizigoții, la portughezi – suebii, la italieni – ostrogoții).

Prin urmare, popoarele romanice și implicit poporul român, s-au format printr-o dublă asimilare. În primul rând, autohtonii din provinciile stăpânite de Roma au asimilat pe coloniștii romani. Apoi au asimilat cultura și civilizația romană, romanizându-se deplin. A doua asimilare s-a produs prin integrarea migratorilor de către populațiile romanice pe cale de desăvârșire.

Spațiul formării poporului român a fost mult mai întins decât spațiul locuit azi de români. El a cuprins teritoriile dintre Munții Balcani la sud, Carpații Nordici în nord, Tisa la vest și Nistru la est. Dunărea nu a constituit o graniță ci axa romanității orientale, românii formându-se pe ambele maluri ale fluviului.

Limba română s-a format paralel cu poporul român. La formarea ei au participat limba latină populară, vorbită de coloniști și soldați, limba geto-dacilor, la care s-au adăugat puternice influențe slave. Marea majoritate a cuvintelor ce alcătuiesc vocabularul limbii române sunt de origine latină. S-au mai păstrat circa 150-160 de cuvinte geto-dace referitoare la cadrul natural și la vechi îndeletniciri. Se poate spune astfel că limba română are un strat latin, un substrat geto-dac și un adstrat slav. Prin structura gramaticală și prin fondul principal de cuvinte, de origine latină, limba română se înscrie în rândul limbilor romanice, alături de limba franceză, italiană, spaniolă, portugheză, etc.”

(Despre etnogeneza românească)

Pornind de la cele două texte, răspunde următoarelor cerințe:

1. Scrie, din textul A, în ordine alfabetică, doi împărați romani ce au revenit cu stăpânirea în nordul Dunării.

R:

2. Selectează, pe baza textului A, motivul pentru care romanii au abandonat frontiera Dunării.

R:

3. Selectează, pe baza textului B, informația referitoare la migrațiile barbare.

R:

4. Selectează, pe baza textului B, o deosebire între relațiile dintre slavi și daco-romani la nord de Dunăre și relațiile dintre slavi și daco-romani la sud de Dunăre, după anul 602.

Deosebire:

5. Selectează, pe baza textului B, două informații între care există relația de cauzalitate.

Cauza:

Urmarea/consecința:

6. Selectează opinia care se apropie cel mai mult de propria ta părere referitoare la romanizare și susține această opinie cu două informații selectate din sursa A.

Opinia:

Informația 1:

Informația 2:

7. Scrie, cu cifre romane, secolul în care slavii au trecut la sud de Dunăre.

R: secolul al -lea

8. Scrie, în ordine cronologică, evenimentele istorice următoare: trecerea slavilor în sudul Dunării, domnia lui Iustinian, retragerea aureliană, domnia lui Constantin cel Mare.

R:

9. Selectează două informații din textul A care argumentează faptul că retragerea aureliană din 271 nu a însemnat o părăsire totală a fostei provincii romane Dacia.

Informația 1:

Informația 2:

10. Completează tabelul de mai jos, pe baza textului C, cu informațiile corecte.

	români	spanioli	portughezi	francezi	italieni
Elementul autohton					
Elementul roman					
Elementul migrator					

11. Selectează, cu ajutorul informațiilor din textul C, harta care reprezintă cel mai exact spațiul formării poporului român.

12. Selectează, pe baza textului C, o asemănare și o deosebire între formarea poporului român și formarea poporului francez.

Asemănare:

Deosebire:

13. Răspunde, pe baza textului C, la următoarele întrebări:

- a. În urma romanizării s-a format poporul geto-dac. **A** **F**
- b. Coloniștii romani au fost asimilați de către *autohtoni* / *migratori*.
- c. A doua asimilare, a dus la integrarea în rândul populațiilor romanice a
- d. Factorul de bază al etnogenezelor a fost reprezentat de elementul:

I. pre-roman

II. roman

III. post-roman

14. Selectează, cu ajutorul textului C, răspunsul care explică faptul că limba română este o limbă romanică.

R:

Lecția 10. Poporul român – popor romanic. Surse istorice despre români la sfârșitul mileniului I – studiu de caz

Rezolvă și REȚINE!

I. Completează afirmațiile următoare cu termenii potriviți din lista de mai jos (termenii scriu astfel să fie respectate regulile gramaticale ale limbii române):

Lista termenilor: *romanizare, X, Strategikon, latinitate, Gesta Hungarorum, IX, Dunăre, VII–VIII, voievod, neolatin, simbioză, VII, roman, răsăritean, Dacia, Balak, VIII, vlah.*

1. Poporul român s-a format în urma daco-romane.
2. Poporul român s-a format prin procesul de a spațiului carpato-danubiano-moesic.
3. Poporul român s-a format la nord și sud de, în spațiul romanității sau al orientale, care includea și vechea provincie
4. Perioada de formare a poporului român este una îndelungată, plecând de la primele contacte ale dacilor cu, secolul I î.Hr. și se termină câteva secole mai târziu, aproximativ în secolul al-lea d.Hr.
5. Poporul român este un popor romanic sau
6. Primele mărturii despre români în izvoarele medievale datează din secolele
7. Românii sunt amintiți cu numele de în secolul al-lea, în tratatul militar bizantin, atribuit împăratului Mauriciu.
8. Un alt termen cu care sunt menționați românii în izvoare este cel de, cu variantele sale, valahi, volohi, olași, blachi etc., care desemnau o populație romanizată.
9. În secolul al-lea Geografia lui Moise din Chorene menționează țara (Valahia).
10. Izvoarele istorice din secolele și menționează existența primelor formațiuni social-politice în regiunea carpato-dunăreană, formațiuni conduse de jupani, cnezi și
11. Primele formațiuni politice românești, au fost voievodatele din Transilvania conduse de Gelu, Glad și Menumorut, atestate în secolul IX de cronică maghiară

II. Rezolvând corect rebusul de mai jos, pe verticală între A și B vei descoperi definiția procesului de formare a unui popor.

1. Localitate unde s-a descoperit obiectul religios cu inscripția Ego Zenovius votum posui.
2. Împăratul roman care a cucerit Dacia.
3. Limba din care provine cuvântul „bazilica”.
4. Împărat care a dat libertate de cult creștinilor.
5. Populație migratoare care a trecut prin teritoriul Daciei.
6. Religie monoteistă care a pătruns pe teritoriul Daciei încă din secolul I.
7. Termen ce se referă la locuirea neîntreruptă a daco-romanilor după anul 271 în spațiul carpato-danubiano-pontic.
8. Împăratul care a retras armata din Dacia.
9. Proces prin care geto-dacii au preluat civilizația materială și spirituală a romanilor.
10. Popor migrator care a jucat un rol important în formarea poporului român.

